

דרשה לפני כל נדרי מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בניסת יום הקדוש שנת תשס"ט לפ"ק - קרית יואל יצ"ו

וזה שאמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, כי מה שיש לנו אבינו שבשמים אב הרחמן זה מטהר אותנו, שיועיל לנו התשובה כל הימים אשר אנו חיים על האדמה, כי לא ידח ממנו נדח, והאדם מעולם לא נדחה מן הקדושה, ותמיד מועיל התשובה לשוב אל אבינו שבשמים.

*

עוד יש לפרש מאמר הגמרא, בעקבתא דמשיחא על מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים, ולכאורה אינו מובן הא גם מעולם כי אם בה' בטחונינו וכל תקותינו.

ונראה בהקדם מה דאיאתא בגמרא (ברכות ז) אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מנין שהקב"ה מתפלל שנאמר (ישעיה נ) והביאותים אל הר קדשי ושמותים בבית תפלתו, תפלתם לא נאמר אלא תפלתו, מכאן שהקב"ה מתפלל, ע"ש. ועל פי זה ביאר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (להושענא רבה אות יא) מה שאנו מתפללין הושענא למענך אלהינו, כי אף אם אנחנו מצד עצמינו אין אנחנו ראויים שיתקבלו תפלתנו, מכל מקום אנו מצפים ומייחלים על תפלות הקב"ה שיתקבלו, כי הבוכ"ע מתפלל ורחמנותו גדול עליו כרחם אב על בנו. ועל זה אנו מתחננים הושענא למענך אלהינו, שנושע בזכות תפלותיו ית"ש, שיתקבלו תפלותיו עליו לטובה וזוכה לישועה שלימה, עכ"ד.

ובכן בזמן הזה בעקבתא דמשיחא שאין לנו הצדיקים שיתפללו בעבורינו כמו בדורות הקודמים, אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, היינו תפלת הקב"ה אבינו שבשמים, שמתפלל בעבורינו ומרחם עליו כרחם אב על בנים.

אמאל נישט אזוי לאנג צוריק איז געווען צדיקים ערליכע אידן, אויף וועס זיך צו פארלאזן, ס'איז געווען ווער ס'זאל דאווענען פאר אונז, ווער ס'זאל זאגן א גוט ווארט, ס'איז געקומען די הייליגע טעג, א חודש אלול, א ראש השנה, א יום הקדוש, איז געווען ווער עס זאלן מעורר זיין צו תשובה, ווער עס זאלן זיין די שליחי ציבור מתפלל צו זיין פאר אונז. אין הימל זענען דא שערים, שערי תפלה, און ווען די טויערן זענען געווען פארשפארט, האבן זיי געהאט די שליסל צו עפענען די טויערן, ווי מ'זאגט פתח שערי שמים לתפלתינו.

היינטיגע צייטן שטייען מיר אין אזא מצב, מ'דארף זיך שטעלן דאווענען פאר אידן, מען דארף אויס'פועל'ן ישועות ורפואות, אבער ס'זענען שוין נישט דא קיין צדיקים און ערליכע אידן, נישט דא ווער עס זאל מעורר רחמים זיין פאר אונז, אויף וועס קענען מיר זיך פארלאזן.

אבער איין האפענונג איז אונז געבליבן, אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, השי"ת איז דא, ער איז מתפלל פאר אונז, ווי די גמרא זאגט בבית תפלתם לא נאמר אלא בבית תפלתו, מכאן שהקב"ה מתפלל.

דער אייבערשטער איז אונזער טאטע, אבינו שבשמים. טאטע אין הימל זיי מתפלל פאר אונז, אוי וויי, טאטע זיי מתפלל פאר אונז, הייליגער טאטע דאווען פאר אונז, רחמנות דיגער טאטע בעט פאר אונז, אוי וויי.

ווען עס קומט די הייליגע טעג, דאוונט יעדע טאטע פאר זיינע קינדער, יעדע טאטע האט איניין זיינע קינדער, כרחם אב על בנים, נישט קיין חילוק וויאזוי דער קינד קוקט אויס, ווער נאך ווי אונזער טאטע אין הימל ווייסט יעדען איינעם וואס אים פעלט, השי"ת קוקט אריין אין יעדן איינעם, אין יעדע אדיש הארץ, יעדע צובראכן הארץ, לאמיר בעטן פון אונזער טאטן ער זאל מתפלל זיין פאר אונז, אוי וויי, הייליגער טאטע, אוי וויי, אוי וויי.

ישראל קדושים מאמינים בני מאמינים!, אונז גלייב מיר באמונה שלימה אין דברי הו"ל, די גמרא האט אונז מגלה געווען בבית תפלתם לא נאמר אלא בבית תפלתו, מכאן שהקב"ה מתפלל, אוי וויי, הייליגער טאטע בעט פאר אונז!!!!

דער מנהג העולם איז, אז ערב יום כיפור פארנאכטס גייט יעדע קינד צו זיין טאטע און בעט אים טאטע בענטש מיך. דער אייבערשטער איז אונזער טאטע, אונז בעט מיר פונעם אייבערשטען, טאטע בענטש מיך, הייליגער טאטע בענטש כלל ישראל, בענטש אונז א ברכה בכללית און א ברכה בפרטית פאר יעדן איינציגער איד באזונדער, אוי וויי, טאטע בענטש אונז, אוי אוי, טאטע בענטש אונז!.

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' טהרה, במתני' שלהי יומא (פ"ה מ"ט) אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל.

ונראה בהקדם מה שהקשה בכתנות אור (פ' נצבים) היאך מהני תשובה שיתקרב החוטא להקב"ה, הלא קי"ל (פסחים עג) נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, והאדם היה נראה תחילה, וכשחטא נדחה מקדושתו, ואיך יהיה חוזר ונראה בתשובה. ותירץ על פי מה דאיאתא במס' זבחים (דף לה:) כל שבידו לא היה דחוי, ופירש רש"י משום שבידו לתקן, והכי נמי הרי בידו לתקן על ידי תשובה. ובוה פירש הכתוב (דברים ל יא) כי חמצוה הזאת, כלומר של תשובה, לא נפלאה היא וגו', כי קרוב אליך הדבר מאד וגו', ומה שהתשובה מועלת הוא מחמת כי קרוב אליך הדבר מאד, הדוי בידו, עכ"ד. הרי לנו כי מה שהתשובה מועלת הוא משום הדוי בידו של האדם לשוב אל ה' ולהתקרב אל הקדושה בכל עת ובכל שעה.

אמנם באמת לא עלתה לנו ארוכה בוה, על פי מה שכתב בספה"ק דרך אמת להרה"ק מזבארין זללה"ה לפרש הפסוק (משלי ד ט) מכל משמר נצור לבך, היינו מכל משמר שתרצה לעשות לנפשך, בעיקר נצור לבך, כי אמרו הו"ל (אסתר פ"ג ס"ג) צדיקים לבם ברשותם ורשעים לבם אינו ברשותם, כי הרשעים מסורים ביד לבם כי תאות לבם מושל עליהם, והוא מסור ללבו לכל אשר יחפוץ יטלו וכל מולו הוא טפל להלב המושכו לעשות הרע בעיני ה' להכעיסו רח"ל, עכדה"ק. ועיין באלקבץ בספר אילת אהבים שיר השירים ד טו, וכו' בייט לב בשם האלגואי). ולפי זה יפול לבבינו במכמורינו כי בזמן שמתגבר נסיונות היצר הרע רח"ל ח"ו לבינו אינו ברשותינו, ואף בבוא זמני התשובה וימים הקדושים, והאדם עושה חשבון עם נפשו לשוב אל אלקיו, כבר אין בידו לתקן כי ללבו אינו ברשותו כי אם בשבי ובמאסר היצר.

אכן יש למצוא תרופה לנפשינו על פי מה שכתב בעיר דוד (אות רנה) דבבני אדם לא אמרינן דחיו, דקי"ל (יומא סד.) בעלי חיים אינן נידחין, ואף לרבי יוחנן דבעלי חיים נידחין, היינו דוקא בהמה דלמיתה אולא, ואם תאמר והלא סוף כל אדם למות אחר קצוב שנותיו ואם כן יהיה דינו כבהמה, יש לומר שאני אדם לפי שעתיד לעמוד לתחיה לעולם הבא לפיכך מיתתו אינו נחשב לכלום, עכ"ד. נמצא דמזה הטעם מועיל לנו התשובה, מחמת שהאדם עתיד לעמוד לתחיה לעולם הבא, ובעל חי אינו נדחה מקדושתו לעולם.

והנה כתב בפרשת דרכים (דרוש מה) דמתחיית המתים ראייה שיש לנו דין בנים למקום, דאיאתא במסכת סנהדרין (דף לט.) אמר ליה ההוא מינא לרבי אבהו אלהיכם כהן הוא דכתיב (שמות מה ב) ויקחו לי תרומה, כי קבריה למשה בכאי טביל, ע"ש. וכתבו בתוספות שם, הא דלא קשיא ליה היאך נטמא, דישאל נקראו בנים למקום. ואיאתא בגמרא (תענית ב.) שלשה מפתחות בידו של הקב"ה הוא שלא נמסרו ביד שליח, ואחד מהם הוא של תחיית המתים דכתיב (הוקאל לו יג) וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם, ופירש"י אני ה', אני ולא שליח. ולפי זה בתחיית המתים דכתיב ביה אני ה' דהיינו שאינו על ידי שליח, חזרה קושית התוס' למקומו דמאחר שהקב"ה הוא כהן היאך מוחיה מתים, ואין לנו אלא מה שתרצו התוספות שישאל נקראו בנים למקום וכהן מיטמא לבנו, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש מאמר הו"ל בסוף מס' סוטה (דף מט.), שמנו שם שפלות הדור של עקבתא דמשיחא, וסיימו דבריהם על מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים, וכ"ק מרן דו"ז זללה"ה הוה מרגלא בפומיה דברי הגמרא אלו, ודקדק בוה (דברי יואל לראש השנה אות ס) דמשמעות הדברים הוא כי מפני השפלות אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, וזה משולל הבנה דהרי גם מעולם ומיזם הוסדה ארץ לא היתה תקותינו כי אם על אבינו שבשמים. אמנם לפי האמור יש לומר כי בדורות הקודמים היו ישראל במדרגה עליונה ולא היה הלב במאסר היצר, ועל כן היה שייך שיוזכו לתשובה שלימה מוכח הדוי בידו לשוב, אולם בעוה"ר בדרא בתראה הדין אשר לבינו אסור ברהמים בשבי ומאסר היצר, אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, כי מוכח שהקב"ה הוא אבינו מוכח דעתידין לעמוד לעת התחייה, ועל כן לא שייך דחיו, ושפיר מועיל התשובה.

ווען א טאטע בענטשט זיינע קינדער זאגט ער יברכך ה' וישמרך. הייליגער טאטע מיר קומען צו דיר, זאג אונז יברכך ה' וישמרך, די הו"ל דרשנען (במ"ד פ"א ס"ה) יברכך ה' בבנים, ערליכע געזונטע קינדער, אוי! וויפיל אידן דארפן די ברכה, וויפיל אידן ווארטן אויף קינדער, וויפיל אידן ווילן זען אביסל נחת פון די קינדער, אוי וויי!.

יברכך ה' בנכסים (עיין ספרי), פרנסה פאר אידישע קינדער, אידן מוטשענען זיך אויפיל מיט פרנסה. יברכך ה' בתלמוד (הובא ברמשק אליעזר), מזאל זוכה זיין צו זיצן און לערנען, עוסק זיין בתורה, אידן ווילן פארשטיין לערנען.

וישמך בגופך (במ"ד פ"א ס"ה), מזאל זיין געזונט, וויפיל אידן ווארטן אויף א רפואה, אוי וויי!, אויפיל חולים!, אויפיל קראנקע אידן!, אוי וויי!.

די מדרש זאגט (שם) וישמרך מיצד הרע, אוי וויי, אזא שווערע דור מיט אזעלכע ביטערע נסיונות, אידן גייען ארויס אויף די טריפה'נע גאס, וישמרך אונז דארף מיר א שמירה ניצל צו ווערן פון די שרעקליכע פיתויי היצר. אוי וויי!.

*

דער נביא זאגט (הושע ד ב) שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך, קחו עמכם דברים ושבו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקה טוב ושלמה פרים שפתניו, הושע הנביא זאגט מוסר פאר אידישע קינדער מזאל תשובה טוהן, כי כשלת בעונך, און די תשובה זאל זיין ושלמה פרים שפתניו, זאגט רש"י מזאל באצאלן די קרבנות וואס מ'איז מהוייב מקריב צו זיין, מיט די ליפן.

בעוה"ר אין די לעצטע פאר חדשים איז נישט געווען ושלמה פרים שפתניו, דורך די ליפן, נאר מיר האבן ליידער מקריב געווען קרבנות בפועל.

דער פסוק זאגט (דברים ט טו) על פי שני עדים וגו' יקום דבר, אין די לעצטע פאר חדשים איז ל"ע נעדר געווארן צוויי חשובע בחורים, בחורי המד שלא טעמו טעם חטא, פון דא אין שטאט, אונז האבן מיר מקריב געווען צוויי קרבנות, צוויי נשמות טהורות, נפשות יקרות, אוי וויי! א כהן און א לוי. די גמרא זאגט (ראש השנה לב:) אז יום הכיפורים ספרי חיים וספרי מתים פתוחים, היינטיגן טאג זענען די ספרי מתים אפן, היי יאר זענען אין די ספרי מתים צוגעקומען צוויי פרישע נעמען!.

די צוויי נשמות זענען יעצט דא אין בית המדרש מיט אונז (עיין דרשות התם סופר נצבים דף שג), אונז וויל מיר בעטן פון די הייליגע נשמות, זייטס שליחי ציבור און בעטס פאר אונז.

טייערע בחורים, עטס זענטס טאקע קוים בר מצוה געווען, אבער עטס זענטס שוין גדולים בני י"ג שנה, ראוי צו זיין שליחי ציבור, גייטס ארויף אין הימל און בעטס פאר אונז.

עטס ווייסט דאך וואס ס'מיינט, עט"ץ האט דאך אויסגעטרונקען א כוס מלא, כוס התרעלה. איינער פון ענק האט דאך מיטגעמאכט אויפיל יסורים, דו ווייסט וואס עס מיינט די ביטערע מחלה, זאג פארן טאטן אין הימל אז עס איז שוין גענוג געווען!!! אבינו מלכינו מנע מניפה מנחלתך, אוי וויי!, ער זאל זאגן פארן מלאך המשיחית הרף, ער זאל זאגן ס'איז שוין גענוג!!!, שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו, מי שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די, אוי וויי שוין גענוג געווען, אבינו מלכינו שלח רפואה שלימה לחולי עמך!!!!, וויפיל אידן קוקן ארויס אויף דעם, אויפיל צובראכענע הערצער, עס זאל שוין זיין סוף וקץ לכל צרותינו, תכלה שנה וקלותיה תחל שנה וברכותיה, א גוט געבענטש יאר פאר גאנץ כלל ישראל. ווען איינער ברענגט א קרבן חטאת דארף ער זאגן ויידוי, לאמיר זיך אלע מתוודה זיין ברבים, און זאל דאס זיין א כפרה על כל עונותינו. אגא תבא לפניך וכו'.

*

אחר הוצאת ספר תורה

שמעתי מפ"ק של כ"ק מרן אאמ"ר זללה"ה לומר בשם אביו הגה"ק בעל עצי חיים זללה"ה על מאמרם ז"ל (אבות פ"ו מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, היינו שכל הצרות והיסורים שבעולם שהוא אוי להם לבריות, הכל הוא מחמת עלבונה של תורה.

ואפ"ל בבאיור הענין שייכות צרות ישראל מחמת עלבונה של תורה, על פי מה שכתב בתפארת שלמה (פ' ויחי) לפרש הכתוב האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הדנה כתיב (שיר השירים א ד) משכני אחרך נרוצה, פי' אנו מתפללים להקב"ה להמשיך אותנו אליו במדת החסד ואנחנו נרוצה אחריו, כי קנין משיכה הוא בשני אופנים, הא' הכישה במקל והיא תבוא, והב' קורא לה והיא באה, והנה באופן הראשון בבחינת הכישה במקל כבר לקינו והוצלנו בכובד הגלות המר, אך אנו מצפים להיות הגאולה וישועה באופן השנית בבחינת קורא לה והיא באה, וזה שאמר יעקב אבינו את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, שהיה מתפלל על אחרית הימים קודם ביאת הגואל שאין בנו עוד כח לסבול היסורים מכובד הגלות המר, הנה יקרא אתכם בקריאה בעלמא, והיה המשיכה אליו בקריאה ולא על ידי יסורים ח"ו, עכדה"ק.

ושמעתי מפ"ק של אבא מארי זללה"ה להוסיף על זה בדקדוק לשון הכתוב משכני אחרך נרוצה, שהרי יש חילוק בין שני קנינים אלו, כי באופן קורא לה והיא באה, או האדם הקונה עומד לפני הבהמה וקורא אותה, הוא הולך והבהמה הולכת אחריו, מה שאין כן באופן הכישה במקל הוא להיפך, שהאדם הולך אחרי הבהמה ומכיש עליה ורצתה לפניו, ועל זה מבקשת כנסת ישראל מלפני הקב"ה משכני אחרך נרוצה, שיקנה הקב"ה אותנו בקנין משיכה בקריאה של חיבה, והיינו אחר"ך נרוצה, כי א' הקב"ה עומד לפנינו ואנו הולכים אחריו, בבחינת קורא לה והיא באה שהבהמה הולכת אחר הקונה, מה שאין כן כשהיא בבחינת הכישה במקל או הבהמה הולכת לפני הקונה, עכדה"ק.

והנה כי כן מציינו בצאת ישראל ממצרים דכתיב (שמות יג כא) וה' הולך לפנינו יומם בעמוד ענן, כי הקב"ה קנה את בני ישראל בצאתם ממצרים בקנין משיכה להיות לו לעם סגולה. וזה שאמר וה' הולך לפנינו יומם, שהקב"ה הלך לפני מחנה ישראל בבחינת קורא לה והיא באה לקנות בקנין משיכה. וככה היה כמדבר כמו שנאמר (ירמיה ב ב) לכתך אחר"י כמדבר בארץ לא ודועה, שהקב"ה הלך לפנינו בבחינת קורא לה והיא באה.

אמנם בפרשת מתן תורה מציינו שהתנה הקב"ה שבכדי שיוכו לקריאה של חיבה התנאי לזה הוא שנעסקו בתורה ובמצוות, וכמו שאמר (שם ט ד) אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, שזכינו לבחינת קורא לה והיא באה, והקב"ה קרא אותנו אליו, וגמר אומר ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, כלומר אם שמוע בדברי תורה, אז דוקא תשמעו בקולי, קול הקריאה של חיבה שהקב"ה קורא אליו, הרי שזהו התנאי שבכדי שנוכה לקריאה של חיבה הוא עסק התורה וקיום המצוות. ואכן כן אמרו חז"ל (ברכות ה) אם רואה אדם שיסורים באים עליו וכו' יתלה בביטול תורה, כי אלמלי היו עוסקים בתורה היו זוכים לקריאה של חיבה.

ולכונה זו אמרו חז"ל בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב דוקא, היינו מהר סיני ששם ניתנה תורה לישראל והתנה עמהם תנאי זה, ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, כי מה שהוא אוי לבריות בחינת הכישה במקל, הוא מעלבונה של תורה, כי מחמת שאינם עוסקים בתורה, לכן אינם זוכים לקנין משיכה בבחינת קורא לה והיא באה, אלא על ידי הכישה במקל ה"י.

ועל דרך זה יל"פ הכתוב בפ' וילך (דברים לא כא) והיה כי תמצאן אותן רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפני לעד, כלומר אם ימצאו אותנו ח"ו רעות רבות וצרות, בחינת הכישה במקל, תדעו שהסיבה לזה הוא מחמת שלא עסקו בתורה, וענתה השירה הזאת לפני לעד, שהתורה יעיד לנו הסיבה שאנחנו נמצאים לפני ה' והוא בבחינת הכישה במקל, מחמת שלא עסקו בתורה.

ליידער האבן מיר געהאט א יאר מיט אויפיל צרות, בעטן מיר די תה"ק אז עס זאל שוין זיין א קריאה של חיבה וואס איז לפניו, קורא לה והיא באה.

אבער דאס אלעס איז נאר אויב מ'האט אפגעהיטן די תורה, אויב מ'האט געלערנט די תורה, אפגעהיטן די מצוות פון די תורה, דעמאלטס קען די תורה הקדושה ממליץ זיין אז ס'זאל א קריאה של חיבה.

אויב אבער האט מען נישט אפגעהיטן די תורה הקדושה ווי ס'דארף צו זיין איז ליידער די משיכה מיט א הכישה במקל, אזוי ווי דער זיידע ז"ל זאגט אוי להם לבריות, דאס וואס איז פאר אידן אוי, דאס איז מעלבונה של תורה.

יעצט א מיר האבן ארויסגענומען די תורה הקדושה, לאמיר בעטן מחילה פון די תורה הקדושה, לאמיר זיך מתבונן זיין, עס איז אדורך א יאר, וויפיל האבן מיר געלערנט די תורה, וויאזוי האבן מיר מקיים געווען די מצוות התורה, אונז שטיי מיר דא פאר די תורה הקדושה מיט א געוואלדיגע עלבון, ככלי מלא בושה.

מיר קוקן זיך אוי אן, אונז האבן מיר פאראיאר אויך איבערגעבעטן די תורה, אונז האבן מיר פאראיאר אויך צוגעזאגט, זיך מקבל געווען אז היי יאר וועט מען מער נזהר זיין אין די תורה, עס איז אדורך א יאר און אונז קוק מיר אויס די זעלבן.

אבער סוף כל סוף אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, דער אייבערשטער האט אונז געגעבן די תורה, ורוממו מכל לשון וקדשנו במצוותיו, מיט דעם זענען מיר העכער פון אלע אומות העולם, מיר זאגן צו, אונז וועל מיר זיין שטענדיג דבוק אין די תורה הקדושה, אונז וועל מיר זיך הלילה קיינמאל נישט אפרייסן פון די תורה הקדושה!.

און אז אונז וועלן זיך מקבל זיין צו זיין ערליך אפגעהיטן, מזאל האבן אפגעהיטענע אויגן, אפגעהיטענע מחשבות, און אוודאי אוודאי אפגעהיטענע מעשים, אין דעם זכות וועט די תורה הקדושה זיין א מליצה ישרה פאר אונז, אז מיר זאל מיר האבן א לעכטיג יאר, א געבענטש יאר, א שנה טובה ומבורכת, אונז זאל מיר שוין זוכה זיין צו די גאולה שלימה וואס אידישע קינדער קוקן ארויס און האפן שוין אויפיל יארן, און אונז זאל מיר זוכה זיין צו התרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.